

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Promet u lukama na unutarnjim vodnim putovima (PR/M-21)
za 2022.

Organizacijska jedinica: Sektor prostornih statistika, Služba statistike transporta

Priredile: Snježana Kos i Korana Šakić Pokrivač

prosinac 2024.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Svrha istraživanja jest prikupiti i diseminirati podatke o prijevozu robe i prometu putnika na unutarnjim vodnim putovima Republike Hrvatske. Prikupljaju se podaci o količini prevezene robe i tonskim kilometrima kao jedinici prijevoznog učinka, prometu plovila, nosivosti plovila, zastavi plovila, prijevozu prema zemljama utovara i istovara robe, vrsti robe, vrsti tereta, prijevozu opasne robe i prijeđenim kilometrima te pristiglim i otputovalim putnicima

Izvještajno razdoblje

Mjesec

- Pravni akti i drugi sporazumi

– Uredba (EU) 2018/974 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o statistici prijevoza robe unutarnjim vodnim putovima

– Uredba Komisije (EZ) br. 425/2007 od 19. travnja 2007. o provedbi Uredbe (EZ) br. 1365/2006 Europskog Parlamenta i Vijeća o statistici prijevoza robe unutarnjim vodnim putovima

– Uredba Komisije (EZ) br. 1304/2007 od 7. studenoga 2007. o izmjeni Direktive Vijeća 95/64/EZ, Uredbe Vijeća (EZ) br. 1172/98, Uredbe (EZ) br. 91/2003 i Uredbe (EZ) br. 1365/2006 Europskog parlamenta i Europskoga vijeća u odnosu na uspostavu NST 2007 kao jedinstvene klasifikacije prevezenih roba određenim načinom prijevoza

- Sustav klasifikacija

Opasni tereti riječni promet

Standardna klasifikacija roba za statistiku prijevoza, verzija 2007.

Šifarnik lučkih kapetanija – unutarnje vode

Šifarnik vrsta plovila

Šifarnik vrsta prometa – unutarnje vode

Šifarnik zemalja

Šifarnik vrste tereta

Šifarnik rijeka

Šifarnik luka/pristaništa

Šifarnik obale

Šifarnik dolaska/odlaska plovila

Šifarnik brodara

Klasifikacija prostornih jedinica za statistiku

- Statistički pojmovi i definicije

Statistika o prijevozu robe na unutarnjim vodnim putovima prikuplja se na temelju teritorijalnog principa, što znači da se izvještava o ukrcaju i iskrcaju robe na teritoriju Republike Hrvatske. Prikupljaju se podaci o prijevozu robe prema vrsti robe, zastavi plovila i vrsti plovila kao i o prijevozu kontejnera. Isključuje se prijevoz robe plovilima ispod 50 tona nosivosti.

Plovni put na unutarnjim vodnim putovima jest vodeni pojas koji nije dio mora i zbog svojih je prirodnih ili umjetnih karakteristika pogodan za plovidbu, prije svega plovilima za plovidbu na unutarnjim vodnim putovima. Taj izraz obuhvaća i plovne rijeke, jezera i plovne kanale.

Plovila za prijevoz unutarnjim vodnim putovima jesu plovila namijenjena za prijevoz robe ili javni prijevoz putnika ili su posebno opremljena za obavljanje određene gospodarske aktivnosti te koja ponajprije plove unutarnjim vodnim putovima ili vodama unutar zaštićenih voda ili u njihovoj blizini ili područjima pod lučkim nadzorom. Uključena su plovila na popravku. Uključena su plovila pogodna za unutarnju plovidbu koja imaju odobrenje za plovidbu na moru (kombinirana plovila za pomorski i unutarnji vodni prijevoz). Ta kategorija isključuje lučke brodove, lučke maone, lučke tegljače, trajekte, ribarske brodove, plovne bagere, plovila koja izvede hidrauličke radove i plovila koja služe isključivo za skladištenje, ploveće radionice, plovila za stanovanje i plovila za rekreaciju.

Prijevoz unutarnjim vodnim putovima jest svako kretanje robe i/ili putnika koji se koriste plovilima za prijevoz unutarnjim vodnim putovima, koje se u cijelosti ili djelomično odvija unutarnjim vodnim putovima.

Domaći prijevoz unutarnjim vodnim putovima jest svako kretanje robe ili putnika na plovilu za prijevoz unutarnjim vodnim putovima između dvaju mjesta (mjesta utovara/ukrcaja i mjesta istovara/iskrcaja) unutar nacionalnog teritorija, bez obzira na zemlju u kojoj je plovilo za prijevoz unutarnjim vodnim putovima registrirano. Može biti uključen tranzit kroz drugu zemlju, pri čemu se u toj zemlji taj prijevoz prijavljuje kao tranzit.

Međunarodni prijevoz unutarnjim vodnim putovima jest prijevoz unutarnjim vodnim putovima između dvaju mjesta (mjesta utovara/ukrcaja i mjesta istovara/iskrcaja) koja se nalaze u dvije različite zemlje. Može uključivati tranzit kroz jednu ili više drugih zemalja. U tim zemljama taj prijevoz prijavljuje se kao tranzit.

Tranzit na unutarnjim vodnim putovima je prijevoz unutarnjim vodnim putovima kroz zemlju između dvaju mjesta (mjesta utovara/ukrcaja i mjesta istovara/iskrcaja) koja se nalaze u drugoj zemlji ili drugim zemljama pod uvjetom da je ukupno putovanje unutar zemlje obavljeno plovilom za prijevoz unutarnjim vodnim putovima i da nije bilo ni utovara/ukrcaja ni istovara/iskrcaja u toj zemlji.

Promet unutarnjim vodnim putovima jest svako kretanje plovila na mreži unutarnjih vodnih putova.

Vrste plovila:

Motorni teretnjak – teretni brod za prijevoz unutarnjim vodnim putovima koji ima vlastiti mehanički pogon.

Motorni tanker – brod s vlastitim pogonom za prijevoz rasutih tekućina i plinova.

Potiskivač s vlastitim pogonom – brod s vlastitim pogonom konstruiran ili preuređen za potiskivanje potisnica ili potisnica-teglenica.

Teglenica – teretni plovni objekt za prijevoz unutarnjim vodnim putovima konstruiran da bude tegljen, a bez vlastitog sredstva mehaničkog pogona.

Potisnica – teretni plovni objekt za prijevoz unutarnjim vodnim putovima konstruiran da bude guran, a bez vlastitog sredstva mehaničkog pogona.

Potisnica-teglenica – teretni plovni objekt za prijevoz unutarnjim vodnim putovima konstruiran da bude guran ili tegljen, a bez vlastitog sredstva mehaničkog pogona.

Potisni tanker s vlastitim pogonom – potisni tanker s vlastitim pogonom za prijevoz rasutih tekućina i plinova.

Tank-teglenica – teglenica za prijevoz rasutih tekućina i plinova.

Tank-potisnica – potisnica za prijevoz rasutih tekućina ili plinova.

Tank-potisnica teglenica – potisnica-teglenica za prijevoz sipkih tekućina ili plinova.

Ostala teretna plovila – sva druga plovila na unutarnjim vodnim putovima čija je namjena prijevoz robe i koja nisu obuhvaćena prethodnim kategorijama.

Tegljač – plovilo s vlastitim pogonom koji razvija snagu od najmanje 37 kW, konstruirano za tegljenje teglenica, potisnica-teglenica i gumenih čamaca, ali ne i za prijevoz robe.

Potiskivač – plovilo s vlastitim pogonom koji razvija snagu od najmanje 37 kW, konstruirano ili prilagođeno za guranje potisnica ili potisnica-teglenica, ali ne i za prijevoz robe.

Potisni tegljač – plovilo s vlastitim pogonom koji razvija snagu od najmanje 37 kW konstruirano ili prilagođeno za tegljenje teglenica, potisnica-teglenica ili gumenih čamaca i za guranje potisnica i potisnica-teglenica, ali ne i za prijevoz robe.

Kontejner je specijalna kutija za prijevoz tereta, ojačana i pogodna za slaganje, koja omogućuje vodoravni i okomiti prijenos. Tehnička definicija kontejnera jest jedinica prijevozne opreme koja: a) ima trajnu i čvrstu izvedbu, tako da se može upotrebljavati više puta b) posebno je konstruirana za pogodniji prijevoz robe, na jedan ili više načina, bez međuprekrcavanja c) opremljena je uređajima za lakše rukovanje, posebno za prijenos s jednog načina prijevoza na drugi d) oblikovana je tako da olakša punjenje i pražnjenje e) pogodna je za slaganje f) ima unutrašnji volumen od 1 m³ ili više. Isključeni su izmjenjivi sanduci.

TEU jedinica – statistička jedinica koja se temelji na ISO kontejneru od 20 stopa (6,10 m) za određivanje standardne jedinice za mjerenje kontejnera različitih kapaciteta i za opisivanje kapaciteta kontejnerskih brodova ili terminala. Jedan ISO kontejner od 20 stopa jednak je 1 TEU.

Izmjenjivi sanduk – jedinica za prijevoz tereta koja je prilagođena mjerama cestovnog vozila i opremljena napravama za prijenos tereta s jednog načina prijevoza na drugi, obično s ceste na željeznicu.

- Statistička jedinica

Jedinica promatranja jest svako prispjelo i otputovalo plovilo za prijevoz robe na unutarnjim vodnim putovima.

- Statistička populacija

Lučke kapetanije luka unutarnjih voda.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Nacionalni računi

Europska komisija

Istraživači i znanstvenici, novinari

1.1.1. Potrebe korisnika

Standard koji se primjenjuje na razini Europskoga statističkog sustava zadovoljava domaće i međunarodne korisnike.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika Državnog zavoda za statistiku provedeno je 2013., zatim 2015., a posljednje je provedeno potkraj 2022. Rezultati istraživanja mogu se provjeriti na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/kvaliteta/istrazivanje-o-zadovoljstvu-korisnika/1752>.

1.2. Potpunost

Statističko istraživanje slijedi zahtjeve Uredbe (EU) 2018/974 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o statistici prijevoza robe unutarnjim vodnim putovima. Sve varijable iz traženih setova podataka raspoložive su uključujući većinu neobveznih varijabli.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka jest 100%.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2. Neuzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Nadobuhvat jest uključivanje plovila čija je nosivost manja od 50 tona.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Tijekom statističke obrade provodi se logičko-računska kontrola prema utvrđenim algoritmima za pojedine vrste pogrešaka. Za kontrolu je postavljena matrica sa 57 uvjeta provjere i kontrole materijala; od ukupnog broja uvjeta, 47 ih je vezano za pogreške koje se ne toleriraju, a 10 su upozorenja koja se provjeravaju i toleriraju.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Nije primjenjivo.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.7. Pogreška obrade

Pogreške obrade moguće su kod nepouzdana procjene šifre vrste robe od strane statističara koji unosi podatak. Smanjenje pogrešaka obrade postiže se dodatnim provjerama na internetu ili u drugim raspoloživim izvorima.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama (preliminarni podaci, konačni podaci).

<https://dzs.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Dokumenti/Opca%20revizijska%20politika%20DZS-a.pdf>

Neplanirane revizije prouzročene događajima koje nije bilo moguće predvidjeti i na koje nije bilo moguće unaprijed utjecati (naknadne promjene u izvorima podataka ili naknadno utvrđene pogreške u prethodno dostavljenim podacima), u pravilu se diseminiraju u najkraćem mogućem roku.

2.3.2. Praksa revizije podataka

U istraživanju se ne objavljuju privremeni podaci i zato nema revizija podataka.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

3. Pravodobnost i poštovanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

45 dana po isteku mjeseca.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest: T + 44,5.

3.2. Poštovanje rokova objavljivanja

Postotak izdanja/podataka koja su isporučena na vrijeme jest 100%.

3.2.1. Poštovanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Vremenska određenost jest: 1.

4. Pristupačnost i jasnoća

Podaci su diseminirani papirnatu i u elektroničkom formatu na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.1. Priopćenja

Priopćenje "Transport"

4.2. Mrežna baza podataka

Dostupne online baze podataka na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Definicije koje se koriste u prikupljanju podataka raspoložive su u Uredbi (EU) 2018/974 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o statistici prijevoza robe unutarnjim vodnim putovima, a dodatni elementi u Pojmovniku za statistiku prometa i u Priručniku za statistiku prijevoza na unutarnjim vodnim putovima.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Koeficijent asimetričnosti kod zrcalnih statistika

Godišnje se provode zrcalne provjere podataka između zemalja članica na Eurostatov zahtjev. Ovisno o najvećim apsolutnim razlikama s nekom zemljom uspostavlja se kontakt i pokušavaju pronaći razlozi te razlike.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

Od 2005.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest:

Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Napomena	Sij	Velj	Ožu	Tra	Svi	Lip	Srp	Kol	Ruj	Lis	Stu	Pro
Republika Hrvatska	tone robe		193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Podaci su usporedivi od 2005.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv.

6. Trošak i opterećenje

6.1. Trošak

Troškovi tiskanja obrazaca i uputa te troškovi slanja obrazaca na teren.

6.2. Opterećenje

Izveštajne jedinice su kapetanije luka unutarnjih voda. Ne raspoložemo podacima o opterećenju.